

XV TARPTAUTINIS ONOMASTIKOS MOKSLŲ KONGRESAS

Kongresas vyko Leipcigo Karlo Markso universitete 1984 m. rugpjūčio mėn. 13–17 d. Jame dalyvavo apie 350 delegatų iš 27 pasaulio šalių. Tarp gausiausiai atstovautų valstybių minėtina Vokietijos Demokratinė Respublika, Lenkija, Vokietijos Federatyvinė Respublika, Tarybų Sąjunga, Čekoslovakija, Bulgarija, Švedija ir kt. Iš tarybinių Pabaltijo respublikų kongrese dalyvavo 4 atstovai iš Lietuvos: Vilniaus valst. pedagoginio instituto profesorius, filol. m. dr. Juozas Jurkėnas, to paties instituto dėstytoja Grasilda Blažienė, Šiaulių K. Preikšo pedagoginio instituto dėstytoja Natalija Šatalina ir šių eilučių autorius.

Pranešimai buvo skaitomi plenariniuose posėdžiuose bei 7 sekcijose: I – „Onomastikos teorija, metodika ir istorija“, II – „Tikrinių žodžių sociolingvistinė diferenciacija ir jų pragmatika“, III – „Tikriniai žodžiai ir kalbos istorija“, IV – „Tikriniai žodžiai ir kalbų kontaktai“, V – „Tikriniai žodžiai ir nelingvistiniai visuomenės mokslai (archeologija, geografija, istorija, demografija ir kt.)“, VI – „Tikriniai žodžiai grožinės literatūros kūriniuose“, VII – „Tikriniai žodžiai kartografiniuose leidiniuose ir tarptautinėje komunikacijoje“. Be to, diskusijos vyko prie trijų apvalių stalų, kur buvo aptariamoms šios problemos: „Rekonstrukcijų problema onomastikoje“, „Onomastika ir archeologija“ ir „Onomastika – krašto istorija – mokykla“.

Pranešimų baltistine tematika šiame kongrese perskaityta 8: G. Blažienės „Dėl prūsų Sembos vietovardžių vokietinimo“, kuriame pateikiama naujų duomenų apie Sembos

vietovardžių fonetinę adaptaciją vokiečių žemaičių dialekte; R. Ekerto (VDR) „Dėl lietuviškų tikrinių žodžių K. Donelaičio kūriniuose ir jų perteikimo vokiškuose vertimuose“ – jame pirmą kartą buvo detaliai išanalizuota Donelaičio „Metų“ asmenvardžių perteikimo vokiškuose vertimuose būdai bei priemonės; J. Jurkėno (Vilnius) „Kai kurie baltiškų, slaviškų bei germaniškų antroponimų lyginamosios analizės duomenys“ – pranešėjas čia savaip interpretavo kai kuriuos iki šiol neturintčius patikimų etimologijų baltų bei slavų antroponimus; M. Kondratiuko (Lenkija) „Baltiški tikriniai žodžiai slavų kalbų aplinkoje“, kuriame autorius pateikė pluoštą baltiškų vietovardžių iš šiaurinės Lenkijos, tiksliau – iš teritorijos tarp Augustavo kanalo ir Bugo; V. Rūkės-Dravinios (Švedija) „Didelio miesto tikrinių žodžių chronomologiniai pasikeitimai“ – jame pranešėja išanalizavo įvairių romanų, kuriuose vaizduojamas Rygos miestas, trijų laikotarpių asmenvardžius bei jų kaitos tendencijas; V. Smočinskio (Lenkija) „Senovės prūsų kalbos antroponimų priesagos“, kuriame lenkų mokslininkas daugelį prūsų asmenvardžių, iki šiol laikytų sudurtiniais, aiškino esant priesaginiams, tik vėliau dėl įvairių priežasčių žymiai nutolusiais nuo savo pirminio pavidalo; N. Šatalinos (Šiauliai) „Kai kurių antroponimų, užfiksuotų S. Veselovskio „Onomastikone“, lyginamosios analizės bandymas“ – čia pradedanti mokslininkės kelią šiaulietė pateikė keliolika Pamaskvės asmenvardžių, įtariamų galint būti baltiškos kilmės; šių eilučių autoriaus „Svetimos kilmės Lietuvos toponimų chronologiniai sluoks-

niai“, kur bandyta skolintus Lietuvos toponimus (finougrizmus, slavizmus, germanizmus ir kt.) grupuoti chronologiškai. Su baltistine problematika susiję ir kai kurie kiti pranešimai: A. Dubinskio (Lenkija) „Lietuvos bei Lenkijos totorių istoriniai vardai kaip kalbinio priklausymo liūdytojai“, V. Šmido (VFR) „Sąvoka „senovės europiečių“, J. Udolfo (VFR) „Slaviškų vandenvardžių kritinė ir antikritinė reikšmė slavų etnogenezei“ ir kt.

Kongreso metu veikė turtinga onomastikos veikalų paroda, kurioje buvo ir lietuvių autorių knygų.

Tarptautinius onomastikos mokslų kongresus, kaip žinoma, kas treji metai rengia Tarptautinis onomastikos mokslų komitetas, veikiantis prie Tarptautinio onomastikos mokslų centro, įsikūrusio Liuvene (Belgija). Šis centras, turintis ir savo bibliografinį bei informacinį leidinį „Onoma“, gyvuoja remiamas, iš dalies ir finansuojamas JUNESCO. Kon-

gresui parengti sudaromas organizacinis komitetas, kurio pirmininku skiriamas žymus šalies, kurioje vyks kongresas, onomastikos mokslo atstovas. Šį kartą garbingos organizacinio komiteto pirmininko ir kongreso prezidento pareigos teko Leipcigo Karlo Markso universiteto profesoriui, žinomam slavistui, besidominčiam ir baltistika – Ernstui Eichleriui.

Tarptautinio onomastikos komiteto nutarimu kitas kongresas numatomas surengti Kvebeke (Kanada) 1987 m. Jo pagrindinė tema – „Vardai senajame ir naujajame pasaulyje“.

Pažymėtina, kad kongresas buvo labai gerai organizuotas. Jam daug dėmesio skyrė spauda, visuomenė.

Kongreso plenariniuose posėdžiuose bei sekcijose skaityti pranešimai numatyta išleisti atskiru leidiniu.

A. Vanagas

БАЛТИСТИКА XXI (2). Вильнюс, «Мокслас», 1985. BALTISTICA XXI (2). Redaktoriai: A. Gvardinkas, D. Kymantaitė, L. Puškorienė, A. Sriubienė. Meninė redaktorė B. Grabauskienė. Techninė redaktorė L. Žvinakevičienė. Korektorė D. Tolvaišienė.

H/K

Duota rinkti 1985.01.23. Pasirašyta spausdinti 1985.08.15. LV 06051. Formatas 70×90^{1/16}. Popierius – spaudos Nr. 1. Garnitūra – romaniška, 10 punktų. Iškilioji spauda, 7,31 sąl. sp. 1. 7,60 sąl. spalv. atsp. 7,75 apsk. leid. 1. Tiražas 800 egz. Užsakymas 140. Kaina 1 rb 20 kp. Leidykla „Mokslas“, 232050 Vilnius, Žvaigždžių 23. Spaudė K. Poželos spaustuvė, 233000 Kaunas, Gedimino 10.